

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Szerkesztőség: Türr István-utca 11. — Telefon-szám: 28.
Kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:

Dr. Lemberger Armin

Előfizetési árak:

Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számítatnak.

Kertel a kormány.

Kerteltek előszóval, zöld asztalnál, fehér asztalnál, hivatalos és félhivatalos, sugott és sugalmazott cikkeken, állítás és dementi alakjában, mégis csak az az igaz, amit hónapokkal ezelőtt megirtunk, de amit minden józan gondolkodónak amugy is be kellett látnia.

A kormány megcsinálta a huszéves kiegyezést, csak az a kérdés, sikerülni fog-e az?

Akarja megcsinálni, sőt már kötelezte is magát az 1917-en tul tartó szerződésre. Ezt a jó urak így fejezik ki: már most biztosítják az önálló vámterületet.

Vannak dolgok, melyeket okos ember el nem mondhat. Valami nagy lángelmével csak »megrágalmazni« lehet a mi kormányunkat, de az már igazán megdöbbenő, hogy mennyire bárgyunk tartják a magyar közvéleményt.

Ma ugyanis a 20 éves szerződésnek ez a diplomatikus takarója: Elvi deklaráció, hogy lesz, mint lesz 10 év múlva, — sőt annak is a hangsúlyozása, hogy 1917-ben életbe lép az önálló vámterület. Bárgyu beszéd ez.

Ugyan mi értelme is volna ennek? Ha csak 10 évre szerződünk, a szerződés lejártával amugy is az önálló vámterület lép életbe — ha akarjuk, akár van ez ma deklarálva vagy biztosítva; és nem lép életbe, ha nem akarjuk, akárhány törvény deklarálja, sőt biztosítja is ma az életbeléptetését.

Mert ugyan kell az ördögnek az ilyen elvi deklaráció. Az önálló vámterület nem

olyan sujtás, mint a hazafi urak disznadrágján való, — ha ott van hát elég, szép is; de ha nincs ott, azért a nadrág mégis csak nadrág marad. Még csak a sorompó-állítás és a vám-szedés paradéja sem elegendő.

Vagy oly rendelkezési jogot s képességet ad nekünk, amely képesít minket gazdasági érdekeink megvédésére, vagy nem. Ha nem, bizon nem segít rajtunk se a vám-szedés, se a sorompó. Nem a neve fontos az önálló vámterületnek, hanem a veleje.

Avval az elvi deklarációval pedig így áll a dolog: Vagy leköt az minket 1917-en tulra, vagy nem. Ha le nem köt, úgy higyjék el, Ausztria nem követeli. Az osztrák kormány legfeljebb minket akarna becsapni, de nem az osztrák közvéleményt, se a maga parlamentjét, mert az lehetetlen. Lehetetlen a közvéleményt becsapni, mert azok művelt, gondolkodó kulturemberek; nem lehet a parlamentet sem, mert az általános választójog révén ott az igazi népképviselet és nem engedi meg, hogy a dolgozó népet néhány nagyuri nemzetségnek feláldozzák, mint egy hekatombát.

Az osztrák kormány tehát csak olyasmit követel, aminek veleje, praktikus értéke van, — ha kéri, úgy bizonyára az »elvi deklaráció« is ilyen természetű. Ausztria akarja a huszéves szerződést, mert ez újabb tíz évre ad neki módot a mi gyarmatosításunkra és fél, hogy időközben mégis létesül az általános választójog, s akkor igazi népképviselet gondozása mellett kisurranhatunk a kezei közül.

Ellenben a mi kormányunknak érdeké-

ben áll hazudni s félrevezetni a magyar közvéleményt, mert egészen hozánőtt az olygarchia érdekszövevényéhez és hogy a nagybirtok uralmát fentarthassa, kész Ausztria javára guzsba kötni minket. De ezt nyíltan, őszintén még sem lehet megmondani. Azért kell a kertelés.

Mindezek dacára még sem bizonyos, hogy sikerül-e a szépséges terv. No, nem a parlamentünk tisztességén vagy erején mulik, — hanem, hogy úgy mondjuk, a dolgok logikáján. Az elégtelenség oly általános, a bomladosás jelei annyira számosak és nyugtalanítóak, hogy még az üresfejű rövidlátók is ösztönszerűleg érzik, hogy országszerte iszonyu robbanó anyag van összehalmozva és nem tudni mikor, honnan eshet belé a végzetes szikra, vasuti, hivatalnoki vagy általános tömegsztrájk, vagy arató lázongás formájában.

Mindent összefoglalva, úgy áll a dolog, hogy a kormány kész volna ugyan a kiegyezést megcsinálni akár 20 évre, de kérdés, meg tudja-e csinálni.

És akkor kertelünk tovább, és wird fortgewurstelt.

Alkotmánybistósítékok? Wekerle Sándor felhasználta még az utolsó napot, mielőtt Andrassy Gyula hazaérkezett és az ő megszokott bátorságával kivágta, hogy a kormány meg fogja valósítani az ígért alkotmánybistósítékokat. Senki ezt Wekerlén kívül nem merde volna így kivágni. Nem is hiszi senki, még Wekerle sem. De ő kimondta, az utolsó percben, mielőtt még Andrassy Gyula esetleg megmondta volna az igazat. Hogy azonban sokáig tévedésben ne maradjunk, a sajtóiroda félhivatalos felhő:

TÁRCA.

Társalgás.

— A »Bajai Hírlap« eredeti tárcája. —

Írta: dr. Milkó Izidor.

Kálmán király, ha élne, bizonyosan megtiltaná, hogy szó essék e tárgyról. Mert neki, a középkor fölvilágosodottjának, az volt egyik alapelve, hogy olyan dolgokról, amelyek nincsenek, említés ne legyen. Ám a mai kor írói egyebek közt abban is különböznek a középkor könyves filozófusaitól, hogy nagy kedvteliséssel foglalkoznak oly dolgokkal, amelyek nincsenek, például igazsággal, politikai morállal, világbékével és — paulo minora canamus! — társalgással, meg magyar szalónnal.

Nos hát, a társalgás, helyesebben a társalgás művészete nem hazai dolog, nem is igen létezik ebben a szép országban. Nemcsak hogy nem Magyarország a termőföldje, de mint import se tud meghonosodni nálunk. Ezer esztendő nem volt elég, hogy gyökeret verjen . . . Olyan intézmények, mint a francia salon s az olasz conversazione, minálunk nem tudnak létezni.

Nyolcan vagy kilencen lehattunk magyarok,

akik tavaly egy külföldi fürdőn az ebédnél barátságosan beszélgettünk. Ebéd után nagy érdekléssel kérdezték tőlem többen, hogy evés közben min veszedtünk? Csodálkozva válaszoltam, hogy nem volt semmi nézeteltérés köztünk s hogy beszélgetésünk kedélyes társalgásnál nem volt egyéb. Külföldi ismerőseink alig-alig akarták elhinni s váltig erősítették, hogy viselkedésünk azt a benyomást tette rajuk, mintha összekötönőböttünk volna. S mi, jó magyarok, mi azt hittük, hogy társalogtunk . . . Az olasz hevesebb és temperamentumosabb nép a magyarnál, mégis mesterileg tud konverzálni. Bizonyosan hiányzik valami a műveltségünkben, valamely eleme a renaissance-nak, mely a libro del cortegiano-t sugalmazta s a francia illemet szülte, — másképp kevesebb volna köztünk a lármás ember s nem keltené hangosabb beszédünk azt az aggodalmat, hogy no most mindjárt hajba kapunk!

Ebben a régi országban az emberek, hogyha nem verekszenek vagy disputálnak, akkor szónokolnak és pletykáznak, de fölötté ritkán társalognak. Pedig, ha valamit, ezt a művészséget kellett volna jobban elsajátítanunk a civilizáció élén haladó Franciaországtól, vagy a renaissance-nemzettől: Itáliától.

Ezekben az országokban, hol az utca mindig forrong, a szalón mindig nyugodt. Ha kint vihar

van az utcán, bent az ildomoság csöndjében folyik a társalgás. Oly beszélgetés ez, melyben a vitaközös eszmecserévé s a nevetés mosollyá enyhül, melynél az ellentmondás épp oly udvarias formában nyilvánul, mint a beleegyezés s ahol senki se mulat a mások rovására. Nem ismerik ott például azt a tipust, mely nálunk oly gyakori: a társalgás bűnbakját. Megélnék ott az emberek a szalóknokban is a maguk emberségéből meg a saját eszrit-jükből s nem állítanak ki magukról oly szegénységi bizonyítványt, hogy az embertársaik nevétségei nélkül mulatni nem tudnak s hogy objektív ítéletmondás helyett személyes jellegű, gonoszokdó kritikára szorulnak.

Az bizony nem társalgás, ami az ugynevezett zsurokon folyik. Az csak flirt és emberszólás. És az se társalgás, amit a kaszinóinkban hallani. Csak politika az és adomázás. Egyesek ugyan vannak itt is, ott is — a zsurokon is, meg a klubokban is, — akik kitünően értik a társalgás művészetét, de nincsen milieu-jük, hiányzik a képességükhöz való társaság és az alkalmas légkör. Mert a társalgáshoz nemcsak azok szükségesek, akik okosan és elmésen tudnak csevegni, de olyanok is, akik okosan és elmésen tudnak — hallgatni. Odáig már szerencsésen eljutottunk, hogy akadnak köztünk, akik szellemesen tudnak beszélni, — de ahhoz a távo-

A legújabbban megjelent képes

ÁR J E G Y Z É K E M E T

kérje, melyet bárkinek portómentesen és díjmentesen küldök.

WEISZ J. HUGÓ órákészítő és órákereskedő Szeged, Kárász-utca 6. szám.

Valódi svájci nikkell remontoir zsebóra 3 évi felelősség mellett, 5 kor. — 5 drb átvételénél 5% engedmény.

közül megszólal egy hang, mely azt magyarázza, hogy poltúrát sem ér a papirosbiztosítók s mindent pótol a jellem. Lám Angliában a garanciák nem a törvénybe, hanem az angol polgárok jellemébe vannak lefektetve. Ha tehát, minden magyar polgár jelleme egy-egy alkotmánybiztosítók lesz, akkor Andrásynak nem kell papirosbiztosítók miatt viaskodni Béccsel... Nos, édes magyarom, nem hisz a büszkeséget? Te vagy a garancia, te vagy az igazság, az ut, az élet. A te jellemed többet ér minden papirosbiztosítéknál. Engedd el tehát Andrásynak, hogy alkotmánybiztosítókat hozzon, engedd el Kossuthnak, hogy a gazdasági függetlenséget törvényben biztosítsa, engedd el Wekerlének, hogy a külön jegybankot megszínálja, engedd el az egész koalíciónak, hogy a nemzeti híjazások teljesítésére adott ígéreteit megvalósítsa. Hiszen poltúrát sem ér a papírbiztosítók s mindent pótol a jellem. Jellem pedig van bőven. Ők is csupa jellem, ti is csupa jellem, mi szükség van itt egyáltalán törvényes biztosítókra? Kell az ördögnek...

Magyar jegybank? Minek kapacitálnak bennünket a bankközösség lentartására? — kérdi idegesen a függetlenségi párt esti felhívatalosa. — Tehát kapacitálnak. És vajon kik? Természetesen a kormány. A kormány tehát a bankközösséget fenn akarja tartani, de erről nyilvánosan nem szól, csak titokban kapacitálja rá a függetlenségi pártot. S ennek a kormányának a vezérő csillaga, éltető eleme, sava, borsó Kossuth Ferenc, a legfüggetlenebb függetlenségi, a párt vezére, a haza gyöngyve, a dicső emlékü Kossuth Lajos fia, aki személyes sértésnek veszi, ha a függetlenségi programtól való eltérést imputálnak neki. Nyíltan csak annyit mondott, hogy a bankkérdést ne keverjük bele a kiegyezési kérdésbe, titokban pedig kapacitálja ő is a függetlenségi pártot, hogy térjen el a függetlenségi pártot, hogy térjen el a függetlenségi programtól. Attól tartunk, hogy Kossuth Ferencről is ki fog sülni, hogy összes fenti epitetonjai között csak egy illeti meg: »Kossuth Lajos fia,« az is csak a szó családjogi értelmében...

Cenzura a postán. A román nemzetiségi párt Lupta című lapjának csütörtöki száma írja, hogy az abrúdniai táviróhivatal megtagadta egy táviratnak a továbbítását, amelyben arról értesítik, hogy Vajda üdvözléseire választói körében mozgalom indult meg. A továbbítás megtagadása a kereskedelmi miniszternek 31646. számú rendelete alapján történt. — Jó volna már most ismerni ezt a 31646. számú rendeletet. Miről intézkedik? A cabinet noir-t vezeti be, vagy a mostani cenzurát rendszeresíti?

Új pártalakulás. Megirtuk annak idején, hogy néhány erzsébetvárosi polgár, dr. Szerdahelyi Henrik kezdeményezésére, a Royal fehértermében értekezletet tartott, melynek célja az lett volna, hogy új politikai párt alakításának vessen meg alapját. Az egybegyűlék, ki is mondották hamarosan, hogy a kormányt utasítani kell, hogy semmiesetre se csinálja meg a közös vámszerződést, hanem engedje át ebben a kérdésben a döntést a következő parlamentnek és hogy az általános választó jogról szóló törvényjavaslatot tűzze azonnal napirendre. Úgy a gyűlés, mint az energikus határozatok fölött rövid idő alatt napirendre tért a közvélemény, annál is inkább, mert Vázsonyi Vilmos, ki ez értekezlet egy a közeli napokban tartandó nagygyűlésre elnöknek kandidált, kijelentette, hogy ő az egész pártalakulási nem tud. Szerdahelyi Henrik ügyét most magáévá tette a Terézvárosi Polgári Kaszinó, mely elhatározta, hogy április huszonötödikén a Royalba értekezletre hívja össze az összes demokrata pártköröket és ezen az

értekezleten megállapítják egy népgyűlés idejét és helyét. A népgyűlés elnökeinek *Léótvör* Károlyt, *Vázsonyi* Vilmost és *Lengyel* Zoltánt szemelték ki, akik elvállalták ezt a tisztséget és — állítólag — új politikai párt szervezését is.

A politikai kulisszák mögül.

Koalíciós kulisszatitkok.

— Saját tudósítónktól. —

A politikai élet a teljes kavardás gyönyörű képét mutatja. A koalíció annyira megromlott, retentő fölévezetései úgy fészegetik szerkesztés rozoga kereteit, hogy nincs az a külső ellenség, amelyet a derék honfiak jobban gyűlölnének, mint ahogy egymást gyűlölik. A néppárt tajtékzó haraggal beszél a függetlenségi pátról; a függetlenségi párt azon dolgozik, hogy kilódtassa az alkotmánypártot Wekerléstől együtt; az alkotmánypárt pedig rajta van, hogy a függetlenségi pártnak már jó levele megkeresítse jövőendő kormányzását.

Az itt következő három eset a politikának ebből a kavardásából született és érdemes rá, hogy feljegyezzessék a jövőendő számára.

* * *

Mikor a koalíció uralomra került, nagy dühvel látott neki a darabant-üldözésnek. A darabant-üldözést rögtön abbahagyták azonban, mihelyt valakinek erős protekciója volt. Csak a kis embereket üldözték a retenthetetlen hősök. A függetlenségi párt között azonban sok az éhes hazafi és így történt, hogy a párt e heti értekezletén — amit azonban a hivatalos tudósítás buzgón elcsikkasztott — heves hangon kérte számon a kormánytól néhány függetlenségi képviselő néhány protekciós darabont előléptetését. Először Eitner Zsigmond panaszolta el, hogy Lányi Kálmánt, Lányi Bertalan testvérét kinevezték műszaki tanácsosnak, azután hogy gróf Tolvai-Takáchot kinevezték Berlinbe gazdasági tudósítónak. Hoffmann Ottó azt panaszolta fel, hogy Maros-Tordában egy darabontot neveztek ki főispáni titkárnak, Zlinszky István pedig még egyszer előadta a Tolvai-Takách ügyét, felpanaszolván, hogy ez az az, akiről tudvalevő, hogy József főherceg hadsegédének a fivére — Kristóffy idejében megyefőnöki beiktatásoknál tett szolgálatakat, azután fogalmazó lett a belügyminiszteriumban, most pedig 7200 korona fizetéssel elküldték Berlinbe.

Kossuth Ferenc kétszer is felszólt. Az igaztosságtól remegve mondta el, hogy egy jogállamban a szerzett jogokat respektálni kell. (*Erre csak most jöttek rá.*) Hogy az előző kormány embereit üldözni, vagy preterálni különös ok nélkül nem lehet. Végül kijelentette, hogy Tolvai-Takách nem lett kereskedelmi attasé, hanem a gazdasági tudósító mellé van beosztva és hogy ne tegyék fel róla, hogy a többség támogatóit méltatlanul mellőzi.

nek nem kevésbé nemes produktuma, mint egy jó könyv. A hatása mulóbb ugyan mint ez utóbbi, de közvetlenebb is.

Ezekben a francia szalonokban valószínűleg nem voltak félművelt emberek, kik a legérdekesebb beszédet is el tudják rontani egy helytelen közbeszólással, vagy ügyetlen kérdéssel, — sem olyan élcelődők, kik szójátékkal vagy kalendárium-vicekkel akarják a közönséget mulattatni. Bizonyosan olyan urak és hölgyek kerültek ott össze, kik a szellemességben nem konkuráltak egymással s nem óhajtották egymást merészségekkel tullicitálni. Csupa finomkedélyű emberek lehettek azok, akiknek legnagyobb udvariassága — úgy gondolom — az volt, hogy érvényre engedték egymást jutni s érdeklődni tudtak a mások érdekei iránt. Minálunk nem tisztelik az emberek ennyire egymást. S ez a nagy oka annak, hogy nem tudott megteremtődni az ország székes-fővárosában se a magyar társalgás, se a magyar szalon. E rég érzett hiány pótlására természetesen nem elég az, hogy egy-egy előkelő magyar uriaszony megnyitja olykor a szalonját írók és művészek előtt is és tért enged a konzervatív-irodalmi és művészeti kérdéseknek. Ezek a kisérletek eddigelé nem vezettek eredetményre s bármekkora elismeréssel viseltessünk is a jóhiszemű és jóindulatu kezdeményező iránt, kénytelen vagyok konstatálni, hogy a fiaszoknál inkább a »társaságbeliek« voltak az okai, nem pedig az írók és művészek. Ez utóbbiakról nem lehet azt kívánni, hogy

Sokkal érdekesebb azonban Kossuth Ferencnek két mondása, amely egyáltalában nem jutott a nyilvánosság elé.

Mikor Kossuth Ferenc először szólt fel ez ügyben, akkor egyebek között a következőket mondotta:

— Higyjék el, hogy könnyebb dolog az ellenzéken fejni nélkül kritizálni, mint felelősséggel kormányozni.

Ez a halhatatlan mondás azonban csak bevezetés volt. Mikor a bíráló hangok erre sem csendesedtek el, akkor Kossuth Ferenc magából kikelve, csaknem síró hangon így fakadt ki:

— Higyjék el, hogy az én helyemen **más sem tudott volna József főherceg protekciójának ellentállani.**

... Erre a kijelentésre nagy elálmélkodás következett. Mert, hogy könnyebb dolog fej nélkül kritizálni, mint stb... az ők is jól tudták. Hogy a darabont-átkot Tolvai-Takáchra nézve a főherceg parancsára függesztették fel a nagy hazafiak, azt is tudta mindenki. De hogy a hatalmas Kossuth Ferenc, a nemzet vezére, a mandátumok ura, a Bécs kapuit döngető kuruc, síró hangon hivatkozzék a főhercegi protekcióra, hogy egy kellemetlen helyzetben kiszolgáltatson egy főherceget, amit soha semmiféle szorongatott kormány nem tett, az meglepte a husos fazekakra irigy kurucokat. És kellemetlen dolgok sejtelmével töltötte el őket.

* * *

Andrássy Gyula eddig Firenzében üdült. Jobban érezte magát, mint itt. Aminthogy kellemesebb dolog is Fiesoléból letekinteni az Arno völgyébe, mint a szakszervezetek felosztásának rut munkáját végezni. És kellemesebb a Ghiberti-kapukat nézegetni, mint a Holló Lajos profilját. Azonban a kölesség parancsol és — akárhogy szeretne is Andrásy az egész társaságtól megszabadulni — haza kell jönnie.

Távollettében itthon egyebek között történt egy apróság. A függetlenségi lapok egyike-másika megkritizálta a kormányt az az eljárását, hogy a clevelandi »Szabadság«-ot, az Amerikában megjelenő vad-koalíciós lapot Habsburg-ellenes cikke miatt kitiltotta Magyarországból. A darabontok se tiltották ki — szót a kritika — és ime a nemzeti kormány így tiszteli a sajtószabadságot.

Kossuth Ferencet — aki még Apponyinál is hiubb primadonnája a népszertiségnek — bántotta ez a kritika. Egy szép napon megjelent tehát egy felhívatalos nyilatkozat. Szükségesnek vélte ez a sajtóirodai fogalmazvány annak a megállapítását, hogy az amerikai lap kitiltását nem a kereskedelmi miniszter, hanem a belügyminiszter rendelte el. Szóval Kossuth az Andrásy nyakába varrta a felelősséget. Ő jó fiú... de az az Andrásy, azzal nem lehet bírni. Az rossz fiú.

Nos, most kazaerkezett Firenzéből Andrásy Gyula. És valaki, aki igen jól ismeri Andrásy Gyula izlését, felfogását és szándékait, a következőket mondotta bizalmas társaságban:

udvari bálokról és tigrisvadászatokról beszéljenek, amelyekben sose volt résztük, s azt se, hogy ismerjük a góthai almanach adatait, meg a változásokat, amelyek tavaly óta történtek benne. A versenyekről se tudtak beszélni; szóval, a társalgás nem ment... A két tábor idegenül, hűvösen állott egymással szemben, a különböző elemek nem vegyültek össze, a különböző elemek unták egymást. Az előkelők alig várták, hogy megint »unter uns« legyenek; az írók pedig visszakiavánkoztak a kapucinerejükhöz. S addig, amíg meg nem értjük egymást, addig jobb is, ha kapucinerezünk.

Érteni pedig csak akkor fogjuk egymást s természetesen csak akkor is lehet majd szó társalgásról, ha a magyar előkelő hölgyek olyformán fognak foglalkozni a hazai irodalommal és művészettel, amint ezt a nagyuri párisi asszonyok teszik, akik »jour de récéption«-juknak azzal biztosítanak vonzó erőt, hogy található ott mindig egy pár nagynevű művész és író is.

Pedig főként ezekből az elemekből alakulhat meg a magyar szalon. Előkelő gondolkozású hölgyekből egyrészt, és íróból, művészekből másrészt. Bizonyos, hogy eleinte nem találunk itt fel magukat valami kitünően a kaszinóbeli urak. Bizonyos, mert ők távolabb állnak ettől az eszménytől, mint az asszonyok, akik nemcsak a szerelemmel rokonabbak a férfiaknál, hanem a költéssel is. S a költészetet mindig is ők méltányolták jobban, mintegy érezve, hogy érettük van a poézis s hogy miattuk

libb stációhoz még nem, hogy ugyanilyen módon tudjunk hallgatni is. A társalgás klasszikus földjén könnyebben tartanak valakit szellemesnek, ha tapintattal hallgat, semmint ha elmésen jár a szája.

Ott történt, tudniillik Franciaországban, hogy egy fiatal embert, aki híres volt a bőbeszédűségéről, egy estélyen bemutatott egy komoly külsejű urnak s magukra hagyták őket, hogy kedvükre mulassanak. A komoly ur nagy figyelemmel hallgatta a fiatalnak fejtegetéseit, s ez utóbbi, mikor később megkérdezték, hogy jól mulatott-e, azt felelte: — Kitünően. Régen láttam ilyen szellemes embert.

Az anekdotákban jártas olvasónak mondanom se kell tán, hogy ez a szellemes ur nem szólt egy szót se. Siketnéma volt az istenada... De morálja néha a legérdekesebb adomániai is. A jelenleginek talán az, hogy a társalgáshoz épp oly kellék a hallgatóság, mint az előadó. Ennek a hallgatóságnak nem muszáj éppen siketnémanak lenni, de valami nagyon beleszólonak se, értenie kell a hallgatásnak — a beszédnél nagyobb és nehezebb — mesterségét. Aki beszél, még nem társalog. Az, amit mond, csak azzalal lesz társalgással, hogy bizonyos módon hallgatják meg. Madame Récamier bizonyára nem beszélt mindig csupa bölcseséget s e szeretetreméltó asszonyság vendégei se mondtak csupa halhatatlant, de abból a viszonyból, mely e körben a szólót meg a hallgatóságot egybefűzte, abból támadt a társalgás. Az a finom csevegés, mely a szellem-

— Andrassy Gyula nagyon szeretné, ha majd itthon kérdést intéznének hozzá a clevelandi lap kitiltása ügyében.

— Miért? Megmagyarázta a kitiltást?

— Nem. Egy tévedés világosítana fel. A felhatalos nyilatkozat egész szeretettel neki — Andrassynak — juttatta a kitiltás odiumát. Ó már most ezt elháritná magáról és eszébe juttatná Kossuth Ferencnek, hogy véletlenül tévedett. Az emlékezete megcsalta. Az a miniszter ugyanis, aki a kitiltást elrendelte, véletlenül — Kossuth Ferenc volt. Ha az Andrassy nyakába akarja varni a dolgot, akkor — megcsalta az emlékezete.

* * *

Az osztrák miniszterelnökségen — Bécsben — nagy újságírójárás van most. Természetes, az osztrák sajtó feletle érdeklődik a kiegyezés állása iránt és az osztrák kormány el is látja megbízható, jó információkkal az egész osztrák sajtót. Ezért értesülünk mi magyar újságok is bécsi lapokból a döntő eseményekről.

Az osztrák miniszterelnökségen már most be-rendeztek egy külön szalont az érkező és várakozó újságírók számára. Akinek Sieghardtnál, a kiegyezési campagne osztrák vezetőjénél, vagy az osztrák miniszterelnöknél van dolga, az ide jön, az itt várakozik, esetleg itt csinál jegyzeteket.

Az osztrák újságírók természetesen köszönettel fogadták ezt az előzetes engedélyt; egyiküknek pedig a napokban eszébe jutott, hogy információt kérni elmenjen a Bankgasseba is, a magyar minisztérium házába. Odaér, átadja a portásnak a névjegyet és megkéri, jelentse be; a portás erre így válaszol neki:

— Nem lehet, kérem.

— Miért?

— Újságíróknak nem szabad bemenniük.

Az osztrák újságíró bosszankodott és távozni akart. Ekkor megérkezik egy magyar újságíró. «No ez csak bejött» gondolja az osztrák és marad még egy kicsit.

A magyar újságíró átadja a névjegyet stb. stb.

A portás ismét kijelenti:

— Újságírókat nem szabad beereszteniem.

— Ki rendelte ezt el? — kérdi felháborodva az újságíró.

— A kegyelmes ur.

— Melyik? Zichy kegyelmes ur?

— Nemi, kérem. A Kossuth kegyelmes ur.

Az osztrák újságíró nevével fogadta ezt a közlést. A magyar újságíró dühöngött és felkereste a felvilágosításra illetékes miniszteri titkárt és kérdést intézett hozzá. A titkár vállvonogtatva adta meg a felvilágosítást:

— Igenis, Kossuth ő excellenciája elrendelte, hogy újságírókat nem szabad beereszteni.

A magyar újságíró erre lemondott az információszerzéstől és a következő megállapításokkal tért haza Bécsből.

— Ha az osztrák miniszter nem fél az osztráktól, akkor becsületese osztrák politikát csinál. Ha a magyar miniszter retteg a magyartól, akkor — nos akkor? ... Vaj csinál-e akkor színmagyar politikát?! ...

szenvednek annyit a költők ... De megszokták ezt az érintkezést s ezt az érdeklődést a nemes urak is, akikre tudvalevőleg nemcsak az operett és a balett hölgyei bírnak befolyással, hanem a mág-nás asszonyok is. Bizonyos idő múlva otthon éreznék magukat ők is — saját maguknál, akkor is, ha könyvekről, piketúrákról s a legújabb korszakokról van szó; megszokták ezt a klímát, amelyben nem a turfogadások s a játékszenvédély viharai zúgnak, de az irodalmi és művészeti csevegések szelcsendjében lehet szórakozni. S lassankint a most még szer-tehöz, más-más planétán élő elemeknek harmoniás együttműködése megteremtén az igaz társalgást is.

Az első lépés persze az volna, ha az előkelő társadalom érdeklődni kezdene a magyar irodalom és nemzeti műveltség iránt. Mert a társalgás — az a társalgás, amelyről itt szó van s amely nálunk nincsen, — rendszerint könyvekből indul ki s a szemlem nyomtatott termékei szolgáltatják hozzá az anyagot. Csak igazán művelt, sokat olvasott emberek tudnak társalogni — mert csak ezek tudnak az emberiség sok és különféle érdekei, vágyai, törekvései és eszményei iránt érdeklődni. S azáltal még nem lesz egy beszél-getésből társalgás, sem egy zsurból szalon (e szónak nemes és francia értelmében), ha meghívják belé egy pár író. Mert nem szükséges éppen, hogy az író maga társalogni s maga emléskedjen, — az kell inkább, hogy anyagot szolgáltatson a másik társal-gásához, könyveivel, cikkelyeivel s az általa fölvet-tett eszmékkel. Nem produkálnia kell magát az író-

HIREK.

Sajtó-ankét.

Günther Antal igazságügyminiszter május hó-nap 4-ikére a sajtójog reformja tárgyában ankétet hívott össze. Az igazságügyminiszter sütöklátta már a meghívókat az ankétre s azokat a kérdéseket, ame-lyek az ankétben megvitatható kérdéseket, a kérdé-sek a következők:

1. A sajtótörvény szabályoknak mily irányu módosításra lenne szükséges a sajtótermékek hatályos ellenőrzése és sajtójogi felelősség érvényesítésének biztosítása végett?

2. Fenntartassék-e sajtótörvényünk felelősségi rendszere? Vagy ahelyett milyen rendszer fogadnák el? Nem kellene-e a nyomtatványok különböző csoportjaira eltérő felelősségi rendszert megállapítani?

3. Miként kellene szabályozni az előlévélés kérdését?

4. Nem kellene-e a törvényben újabb sajtó-vétségeket megállapítani és egyes sajtóvétségek büntetését szigorítani?

5. Nem kellene-e a sajtóvétségekkel okozott erkölcsi és anyagi kár megtérítéséről, valamint a helyreigazítás kötelezettségéről rendelkezni?

6. Nem volna-e szükséges a sajtóügyekben az esküdttörvényszék hatáskörére és illetékességére vonatkozó szabályokat módosítani és a sajtóügyekben itélkező esküdtektől az eddiginél magasabb minősítést kívánni?

7. Szükséges-e módosítani a sajtótermékek előzetes lefoglalására fennálló szabályokat s ha igen, mily irányban, hogy a közrend érdekeinek megóvása mellett a sajtószabadság biztosítottak?

8. A sajtóeljárás gyorsítása szempontjából mily intézkedésre volna szükség?

9. A sajtójog reformjának még milyen kérdésekre kellene kiterjesznie?

Ebből a pár kérdésből is kitetszik, hogy Günther Antal, aki rövid hivataloskodása alatt csöndben, elvonultan élt, most hirtelen kiáll a piacra, hogy végrehajtsa mesterének, Polónyi Gézának politikai hagyatékát. Az igazságügyminiszter ezzel a tervezett sajtóreformmal — legalább mai formájában — csak megnyirbálni akarja a sajtószabadságot. Újabb sajtó-vétségeket fedez föl, a sajtót ki akarja vonni az esküdttörvényszék itélkezési joga alól, sőt amikor a nyomtatványok különböző csoportjaira eltérő felelősségi rendszert akar megállapítani, belegézől a negyvennyolcadiki alkotások legmagasabbjába, a modern Magyarország legfőbb alaptörvényébe — a törvény előtti egyenlőségbe.

Ugy értesülünk, hogy Günther igen óvatosan válogatta meg az ankét résztvevőit. Egyes országgyűlési képviselőket és egyes kiválasztott szerkesztőket hitt meg arra és nem a sajtónak arra hivatalos képviselőit. Úgyes, furfangosan válogatta meg azt a kisdárdardat, amely neki az ankétben helyeselni fog. Ezekkel ohajta a miniszter ur lerombolni a sajtószabadságot, ami egyébként — bizalmasan elárulhatjuk ő excellenciájának, — sem neki, sem senki másnak sikerülni nem fog.

— A főispán szabadságon. *Ambrovics*

Lajos dr. főispán csütörtökön 10 napi szabadságra a fővárosba utazott, honnan csak f. hó 29-én tér vissza Bajára, hogy az április havi rendszerinti közgyűlésen elnököljön.

nak, hanem — jelen lenni. Nem conférence-okat kell tartania, mert így szabad licumi előadás, vagy éppen akadémiai felolvasás lesz az összejevetelből, de nem szalon és társalgás.

Ez természetesen az írók jogosult álláspontja, de nem mindig azoké is, akik meghívják őket. Ezek többnyire úgy gondolkoznak, hogy az írónak mulatnia kell a társaságot, ahová hivatalos. Hihetőleg ilyen célból invitáltak egyszer egy kitűnő író valamilyen előkelő családban ebédre, ahol kitűnően helyezték el; a ház urnőjének jobbján, míg baloldal egy előkelő katonát foglalt helyet. Az író igen hálás volt ezért a kitüntetésért és pompásan falatozott a jóízű ételből, de a társalgásban alig vett részt, ami nagyon felült a háziaknak, kik azt remélték, hogy híres vendégük szíparkáznai fog az elmségtől és viccekkel fogja szórakoztatni a társaságot. A házi-asszony nem is titkolta csodálkozását, s a peccenyénél így szólta szemrehányó hangon:

— Ugyan édes barátom, miért olyan halgatag ön? Mondjon már valami elmséget!

— Igen szívesen, — felelte az író, barátságosan tekintve s szemben ülő öreg katonára. — Igen szívesen, mihelyest a tábornok ur elűt egy ágyut.

Valószínű, hogy e feleletet arrogánsnak találta a kitűnő asszonyság, s valószínű, hogy ilyenek találta a tábornok ur is. Én, aki nem vagyok katona, jó feleletnek tartom. Az író épp oly kevéssé jelent meg ott azért, hogy produkálja magát, mint a generalis.

— Színelőadás és koncert a főgimnáziumban. A csisz. rend bajai kath. főgimnáziuma április hó 28-án színelőadással egybekötött ifjúsági hangversenyt rendez az intézet tornacsarnokában. Az előadás délután 5 órakor kezdődik. Belépő jegy személyenként 1 korona 60 fillér. A tiszta jövedelmet jótékony célokra fordítják. Jegyek előre válthatók Kollár A. könyvkereskedésében. Az előadás műsora a következő: Színr. kerül: 1. *Az utolsó kuruc brigádros*. Történeti színmű egy felvonásban. Ista Eötvös Károly Lajos. Előadja a főgimnázium ifjúsága. A hangverseny programja: 2. Si jéatis Roi. Ouverture. Adolphé Adam. Előadja a zenekar. 3. Dalárkedv. Mazur. Zsaskovszky Endre. Előadja az énekar. 4. Cigánydallamok. Sarasate P. Előadja Bachrach László VI. o. t. (zongora). Melles Béla VI. o. t. (hegedű). 5. Népdalok. Előadja az ének- és zenekar. 6. Intermezzo Op. 96. Goltermann. Előadja Koncz István IV. o. t. (cselló). Koncz László VIII. o. t. (zongora). 7. Kossuth induló. Előadja az ének- és zenekar.

— Fráter Loránd bajai dalestélye. Nagy közönség hallgatta kedden este — a bajai I. főgyelet jóvoltából — a »Nemzeti« nagytermében a kiváló népies dalénekest, aki valóban új műsorizmomokkal aratta sikerét. Minden dalát tapsolták, némelyiket újratápták is és a közönség alig tudott betelni a hallgatásával. Szépen, érzellemmel, sok közvetlenséggel adja elő a népies dalokat, amelyek népdalköltészetünknek értékes alkotásai. Természetesen legnagyobb hatása volt a hegedűszó kísérete mellett előadott nótáknak. Énekszámait *Tarnay* Alajos nagy művésztel kísérte zongorán. Önálló számokkal is szerepelt Tarnay, akinek zongorajátéka igen tetszett, különösen a zenealkotásaiból előadott apróságok, amelyeket saját kísérete mellett bravurosán énekel. Sok taps, ismételt kihívások jeleztek Fráter és Tarnay szereplésének sikerét.

— Baja—kiskőrös—kecskeméti vasuti terv. A bajai városi tanács előtt most egész csomó vasuti terv fekszik. Mindenik a várostól két hozzájárulást. Ezek között van a baja—dunapataji, a baja — apatini—gombosi és a baja—kiskőrösi. Ez utóbbinak tudvalevőleg maga a város az előmunkálattal engedélyese. A baja—kiskőrösi vasut ügyében a héten kérvény érkezett a városhoz dr. Hellebronth János budapesti ügyvédőtől, amelyben azt kéri, hogy egyesítsék a baja—kiskőrösi vasuti tervet az óvével, a kecskeméti—kiskőrösi és így létesítsék a baja—kiskőrösi—kecskeméti vasutat. Mindezen kérvények dolgában együttes ülést fog tartani a gazdasági és pénzügyi bizottság és ekkor fognak a kérvények felett dönteni.

— Ifjúsági hangverseny a tanítóképzőben. Az állami tanítóképző ifjúsága május hó 4-én táncmulatsággal egybekötött jótékony célu hangversenyt rendez. A hangverseny részletes műsorát lapunk közlelőbbi számában hozzuk.

— Kártalanított (?) bajai póttartalékosok. A Fejérváry-éra alatt tényleges szolgálatra behívott póttartalékosok, kiknek a nemzetiszíni kormány »kártalanítást« ígért a hazaifás fölbuzdulás napjaiban, a mult hét végén kaptak — kartalanítást helyett — alamizsnát a dicőség koalíciótól. A bajaiak közül a következők póttartalékosok, a következők összegben kaptak kartalanítást: Major János 254 kor. 60 fill. Fridrich János 183 kor. 60 fill. Piszárovics András 279 kor. 10 fill. Kazinci István 179 kor. 70 fill. Kungl Mihály 246 kor. 03 fill. Gyurkity Alajos 230 kor. 12 fill. Müller Antal István 220 kor. 32 fill. Vörös Imre 246 kor. 03 fill. Jaszenovics István 53 kor. 53 fill. Rábl Péter 218 kor. 10 fill. Benkovics Mihály 219 kor. 10 fill. Müller Mihály 254 kor. Rózsa Dezső Antal 53 kor. 53 fill. és Kollig József 288 kor. 87 fill. A városi tanács ennél jóval nagyobb összeget javasolt a honvédelmi miniszternek, de ott azaz az ürügygel, hogy csupán 1 millió 500 ezer korona a fedezet, nem vették a legjogosabb igényeket sem tekintetbe. A fenti összegeket a bajai adóhivatal szombat, illetve hétfőn fizette ki.

— Betörés világgal nappal. A bajai közbiztonsági állapotoknak méltó tükré az a betörés, melyet kedden dében, tehát fényes nappal követtek el a város kellő közepén. A városi székház mellett lévő kistőzsdebe ismeretlen tettes kedden dében behatolt és onnan mintegy 60 korona készpénzt és tekintélyes értékű bérletet elemelt. Ehhez az esethez kommentár igazán nem kell.

— A városi közygyűlés. Baja városi törvényhatósági bizottsága f. hó 29-én tartja havi rendszerinti közgyűlését.

— Alorvosi pályázat. A bajai közkórházban, 1200 kor. évi fizetéssel, lakással, élelmezés-fűtéssel és világítással dotált alorvosi állás üresedett meg. Pályázati határidő: május 10. A pályázati kérvényeket Baja városi főispánjához kell benyújtani.

— Sorsolás a polgári olvasókönyvtárban. A polgári olvasógyűtestet a következők 10 drb 100 K értékű házrészjegyet sorsolta ki: 64, 85, 104, 109, 114, 118, 131, 148, 187, 214. A kisorsolt részvények és az 1906. évi szelvények 1907. évi május 1-től kezdve naponta az egyesület helyiségében lesznek beváltva, illetőleg kifizetve.

— **Vonatösszeütközés Regőce táján.** A halas-regőcei vonat, miként a nota mondja, nem valami pontos, pedáns jármű. Sőt a büskéje név vicinálnak van talán a legprimitívebb felszerelése. Ugy, hogy a vonaton késések, kiskislások és egyéb apróbb vicinális kalamitások épen nem ismeretlenek. F. hó 17-én ismét báj történt. A delatúni vonat, mely Regőcéről jött, Bács-Almás előtt hibás, váltóállítást következében beleütközött egy a sineken veszteglő tehervonatba, melynek két első kocsját összetörtött, mozdonya pedig kisklott. Szerencsére emberéletben nem esett kár. A kár körülbelül 2000 korona. Az utasok utjukat csak átszállással és három és fél órai késéssel folytathatták. Ez a késedelem azonban a vonat utasainak fel sem tűnt. Hozzászóltak ők már az effélékhez.

— A „**Bajai Gyűmlösészet**i Egyesület” az őszel kezdett ingyenfák kiosztását f. hó 18-ától ismét folytatja. Előjegyzéseket felvesz Lerner Antal Attila-utcai lakásán.

— **Szindarab a francia nők hírnevének helyreállításáért.** Párisból írja tudósítónk: Az Antonin színházban ritka premier lesz a legközelebbi napokban. Nem kisebb feladatra vállalkozott *Brieux*, a Vörös Talár hírneves szerzője, minthogy helyreállítja a francia nőnek a külföldön beszennyezett hírnevét. Színművét „*La française*”-re keresztelte el Brieux, aki elmondotta, mennyire rosszul esett neki, hogy külföldön járva, olyan véleményeket hallott a francia nőről, mintha mind mással se foglalkoznék, mint a szerelemmel, mulatozással és a hűségben aszony a franciáknál ismeretlen fogalom lenne. Legutóbb bejárt a norvég fjordokat és amikor Bergen városában már a hajón volt, az ottani francia konzul, értesülve a jeles írót bergeni időzészéről, még eljött a hajó fedélzetére megkérni, tegyen már valamit, mert szégyenkeznie kell, milyen véleményül vannak a francia pikáns regények révén az egész világon a francia nőről. És Brieux ennek hatása alatt még utközben hozzákezdett színművének megírásához, mely — ismerve Brieux színműveinek szenzációs sikereit a külföldön is, most helyre fogja állítani a francia nők megtépázott hírnevét. Bizonyos, hogy Brieux színműve megtalálja az utat Magyarországba is és így megtudjuk, hogy a francia ügyészek nagy védője mit tud felhozni a francia nők védelmére.

— **A regőcei fajmagyar és Barabás.** A kiegészítési kérdés aktualizálása szükségessé tette, hogy a képviselő urak a vidéken tájékozottság válságukat a kérdés állásáról. Beszámoló beszédek hangzanak el tehát a kerületekben s a függetlenség párt egyik tagja, Lányi Mór is most tartotta beszámolóját a regőcei kerületben. A beszámolóra Barabás Béla is elkísérte Lányit, sőt magyar beszédet is mondott a tiszta németajkú kerületben. Az ékes magyar szónoklatot kevesen értették meg, de azért lekedettek s különösen lekedettek egy jómódú gazda, aki elragadtatásának meleg szavakban akart kifejezés adni. Mikor aztán Barabás Béla leszállt a szónoki dobogóról, hozzálépett a jómódú gazda és szívélyesen megráta kezét és ígyigen szónokolt neki: — Nagyságos uram! A hírneve megelőzte önt a körünkben. Most boldogok vagyunk, hogy megismerhettük — a *tényaládeket*...

— **Épül a gombos-apatin-bajai vasút.** Ennek a vasutnak építési terveit a miniszter jóváhagyta s így a vonal építését még ez év folyamán Gombos állomásnál megkezdik. A gombos-szántovai vonalszakasz egy éven belül már elkészül.

— **Felirat Dalmácia visszacsatolása érdekében** — a bajai közgyűlés előtt. A főváros közgyűlése feliratot intézett az országgyűléshez, melyben kéri, hogy tetessék törvényhatósági intézkedés, hogy Dalmácia az 1868. XXX. t. c. értelmében Magyarországba visszacsatolassék. A felirat, melyet most küldöznek meg Bajának, nagyon meggyőzően és érkelesen indokolja meg Dalmácia visszacsatolásának jogosságát és szükségességét és azzal végződik, hogy őfelsége megkoronázásának negyven éves évfordulója alkalmából a nemzetre nézve a legszebb ünnep az volna, ha ugyanakkor Dalmácia visszacsatolását is megünnepelhetné. A közgyűlés kétségtelenül pártólólag fogja a felirathoz hozzájárulni.

— **Ártatlanul meghurcolva.** Kinos megdöbbenést keltett ezelőt több hónappal, amikor a szekszárdi csendőrség utatásáára a szomszédos baranyamegyei Pécsváradon letartóztatták az évek óta follebbvalóinak teljes megaláztatás ott működő *Mitner* Géza adótráfnokot, aki Pécsváradra való áthelyezése előtt a szekszárdi adóhivatalnál működött, ahol nagyarányú sikkasztás történt az adóhivatalnál, melynek emberélet is áldozatul esett, amennyiben a vétkek öngyilkosságot követelt el. Metzner a legnagyobb lelki nyugalommal dolgozott Pécsváradon, nem is sejtve, hogy őt még bünrészeséggel fogják a régi dolgokért vádolhatni, de biz vádolhat és vagy őt hónapja át Szekszárdon vizsgálati fogságban, míg a héten megtartózták Metzner és vádlott társai ellen a büntető fő tárgyalást, mely nagy elégtételt hozott Metznernek. Teljesen fölentette a pécsvárad adótráfnokot, visszaadva őt ezzel családjának és hivatalának, melynek bugzó vezetője volt.

— **A nyári vakáció.** Nagy meglepetést tartogat az osztrák közlekedési minisztérium a tanuló ifjúságnak. Arról van szó, hogy egész Ausztriában megváltoztatják a tanrendet és úgy a népközlakban, mint a középiskolákban is, már az idén két héttel megtoldják a nyári vakációt. Bécsi tudósítónk jelentése szerint, ez a terv közel van a megvalósuláshoz. A magyar diákok akárminő ellenségei is az osztrákoknak, bizonyára szívesen vennék, ha ezt a példát mi is követnők.

Színházi krónika.

21. Vasárnap (délután Legvitézebb-het más. este: Náni.
22. Hétfő Milliárdos kisasszony. (Másodsor.)
23. Kedd Casanova.
24. Szerda Próbaházasság.
25. Csütörtök Szép Heléna.
26. Péntek Tökéletes felség. (Ujdonság.)
27. Szombat Három testvér.
28. Vasárnap (délután Ingenyelők. este: Hajduk hadnagya.

Az elmúlt hétről.

Kísértetek. Dráma 3 felvonásban. Irta: Ibsen Henrik. A világirodalom egyik óriásának, Ibsen Henriknek drámáját, a „Kísértetek”-et mutatta be a színházunk szombaton este. Mielőtt az előadás méltatásához fogunk, elismerésünknek kell kifejezés adnunk a színházi vezetőség iránt, amelynek megvolt az a művészi érzék, hogy az anyagi érdekek föléje helyezte a művészi érdeket és ezt a kiválóan irodalmi beccsel bíró drámát a bajai publikumnak bemutatta.

Az előadás a lehető legszebb volt. Olyan előadásban ment a bajai színpadon Ibsen drámája, amint az ország bármely színháza önérettel hívatkozhatna. Első helyen kell megemlítenünk Alviné személyesítőjét, Veszpréminé Agh Ilonát. A gyermekéért aggódó anyja küzdelmeit teljesen megtudta velünk értetni. Előadásának szépsége, az érzelmeinek igaz és őszinte megnyilvánulása nagy hatást keltettek. Könyves Jenő Oswald szerepében adta tanujelét annak, hogy komoly művészenber. Minden egyes jelenésben meglátszott az, hogy szerepével sokat foglalkozott és hogy azt tanulmány tárgyává tette. Kőrösei, fájdalmainak, testi és lelki szenvedéseinek kifejezései igazak és természetesek voltak. Farkas Béla (Estrand) megértette a szerző intencióját. Maszkja és játéka egyaránt művésziességek voltak. Regina személyesítője, Markovits Margit, valószínűleg nem volt tisztában szerepével. Nem tudta — úgy látszik — megérteni, hogy mit akar a szerző. A lelkész szerepe jó kezében volt a Bogóy Zsigácnak.

A Koldusgróf ment vasárnap délután és az Ingenyelők este. Mindkét előadásban volt közönség.

A táncoseregiment. A német császár egy ötletét dolgozta fel két német boházó-író elég szerencsén. Az előadás, amely nagy közönséget vonzott, igen jól sikerült. Külön kell megemlékezni azonban a stilszerű kosztümökről. Úgy látszik, hogy a rendezőség nagy gondot fordít a darabok kiállítására. A táncoseregiment szereplői közül egyforma dicséretet érdemelnek: Veszpréminé, Markovics Margit, Váradi Jolán, Mezei Margit, Farkas Ferenc, Könyves Jenő, Fodor Oszkár, Farkas Béla, Bogóy Zsiga, Nagy Imre és Lugosi Jenő.

Milliárdos kisasszonyban aratott zajos sikert az operett-személyzet kedden. A kedves zenéjű operett szulott ház előtt került színre. A cimszerében Aradi Aranka valóságilag excellált. Elragadó bájossággal játszott és szépen énekel. A másik nő főszerepében Szalontai Ferike ért el zajos sikert, ugy graciózus táncával, mint a „Panama” kapl temporeamentum előadásával. B. Szabó József és Farkas Ferenc egyaránt ügyesen játszottak. Bogóy Zsiga, Nagy Imre és Lugosi Imre stírn megkacagtatták a közönséget.

Szardán János vitéz cimszerében vendégszerelt Papp Miska, a Királyszínház tagja. A vendégművész meg tudta velünk értetni, hogy ez a csodásan szép szerepet csakis férfi tudja helyesen és jól megjátszani. A szerepből lenyest mind primadonnát állított. Egyszerűen és közvetlenül játsza meg s éppen ezért ért el nagy hatást. A szép sikerből kivette részét Aradi Aranka is, aki Iluska szerepét ruházta fel egyéniségének minden bájával és üdeségével. A többi szereplők a régi jók voltak.

A doktor ur. Molnár Ferencnek ez a színpadkő szellemesüő boházata sivaran üres ház előtt került színre. Pedig az a néhány ember, aki a színházban megjelent, nem bánta meg, hogy az idő viszontagságával megküzdve, elment a színházba.

A vendég Pap Miska invencióval és — folrólókra belemelegedve — egyre több ötletességgel rajzolta meg Puzsér akasztóháumorát, míg Sárkányt Könyves Jenő alakította helyely-közzel finom színekkel és ügyesen. Markovics Margit, egy kis temperamentumbiányt leszámítva, elég jó volt ez este,

Fodor Oszkár (Bertalan) szóban és játékban egyaránt beszédes szereplése pedig ma is méltó volt ennek az intelligens színészembernek az előkelő kvalitásaihoz. Váradi Jolán szerelmes bakfisában nagyon is sok volt a mesteriélű báj, a természetességnek olykor a rovására, Lugosi Jenő (Cseresnyés) és Farkas Ferenc ügyeskedése harmónikus egészítette ki az ensemblét.

Pénteken Lisistrata és Gringoire, szombaton Táncoseregiment ment.

Alfa.

N y i l t t é r . *) Nyilatkozat.

Alulírott óva intek mindenkit, hogy könyvnyelmu kitagadott kiskuro József fiamnak ne hitelesszenek, mert érlette semmiféle adósságot sem fizetek.

Kelt Bácsbokodon, 1907. április 17.

Latinovits Pál.

Számtalanszor bevált

**MATTONI/ÉELE
GLIESSHÜBLER**
természetes ágyúvíz

húgyhomoknál és
hőlyaghurutnál,
mint a húgysavat
megkötő szer.

A díjra építésre
MATTONI/ÉELE
GLIESSHÜBLER

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Tisztviselőink eladósodása.

— Egy bajai tisztviselő levele a szerkesztőhöz. —

Baja, április 15.

Ez a kérdés foglalkoztatta a közvéleményt és a sajtót. A képviselőház is foglalkozott vele. Én a magam részéről feltétlenül alárom mindazt, amit a szegény tisztviselők védelmére felhozhatk; de bemelem annak igaz voltát is, amit vádképpen mondanak. Az is értem és helyeselem, hogy az állam — mint Weckerle mondta — nem fizetheti meg a felgyülemlett adósságokat, hogy az állam csak a valódi szükségéből és nem a könyvelmu adósságcsinálásból eredő bajokon fog segíteni és másrésztől szigorúan kezelni fogja azt, hogy amint a megélhetést biztosítani akarja, ugy másrészt a könyvelmu adósságcsinálással szemben a fegyelmi szabályzat is teljes szigorban alkalmaztassék.

A kérdés fejtegetéséből kitűnik az is, hogy a baj évről-évre rohamosan nagybödrök és sulyosbodik. Tehát kell valamit tenni az eladósodás ellen, még pedig sürögösen és erélyesen kell intézkedni. Az is bizonyos, hogy ugy nem lehet a bajt elhárítani, amint azt Budapest törvényhatósága kísérlette meg, midőn néhány évvel ezelőt egyszerűen megparancsolta az eladósodott városi tisztviselőknek, hogy adósságaikat egy éven belül rendezni kötelelességüknek ismerjék; de nem mondta meg nekik, hogy hogyan volna az keresztülvíhető. Egy bankot akarunk alapítani, amely a tisztviselők adósságait konvertálna. Véglegesen a bajt így sem lehet elhárítani.

Mindenekelőtt azt kell vizsgálnunk, hogy hoi van a vége az adósságcsinálásnak? Mert ha az vég nélkül volna gyakorolható, akkor nem volna senmi baj, mert a becsületes és sorsujtotta tisztviselők, épp úgy mint a könyvelmu írói, ha megszorul, ha nem tudja az adósságait fizetni, ha egy helyen megszünik hitele, másfél fordulna és mástól csinálna adósságot; de ennek akkor van határa, amiddőn az illetőnek fizetését bíróság fel foglalják. Akkor kezdődik a tulajdonképpeni nyomoruság.

A törvény megengedi, hogy a 800 forinton felüli része a fizetésnek lefogalható. Ezzel tehát ki van mondva, hogy 800 forinton alul nem lehet megélni, de 800 forintból igen! Ez a törvény nem tesz különbséget ha valaki nőtlen és 1000 forint fizetése van, annak is meghagyja a 800 forintot és a legmagasabb rangu, 6–8 ezer forinttal javadalmazott — esetleg egy családdal megadótt, vagy szultott előkelő tisztviselőnek is csak annyit. Hogy az aztán, ki a nagy fizetés mellett is eladósodott, hogy bir 800 forintból megélni, azt nem kutatja senki, sőt elbocsátással fenyegetik, ha egy éven belül nem tudja adósságait rendezni.

Ezen a bajon ugy lehetne segíteni, ha tisztviselőserget a törvény oltalmába helyezzük az uzorás garázdálkodása ellen, aki — legyen az szó-

Védjegy: „Horgony”
A Liniment. Capsici comp.,

a Horgony-Pain-Expeller
patika

egy régiónak bizonyult háziész, mely már több mint 37 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvényű, csúznál és meghűléseknel, bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevasárlások óvatossá legyünk és csak olyan árveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter özöjgyezéssel ellátott dobozba van oemagolva. Ára árvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyzólván minden gyögyiszertárban kapható. — Főraktár: Török József gyögyiszertárnél, Budapest, Dr Richter gyögyiszertára az „Arany oroszlanhoz” Prágában.

Elisabethstrasse 5 neu.
Mindennapi nélkülöz.

Legnagyobb gyár
Ausztria-Magyarországon

Premier-
kerékpárok

elsőrangú minőségben.
Utolérhetetlenül olcsók.
Osztrák-magyar
gyártmány

Egyedüli elárúsító:

LÁZAR SÁMUEL
BAJÁN.

263/1907. vhtói szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti kir. keresk. és váltó törvényszéknek 1907. évi 15225 számú végzése következtében, dr. Lemberger Ármán ügyvéd által képviselt Nicholsohn gépgyár részvénytársaság javára, ifj. Tóth Ferenc és társai ellen 8035 K. s jár. erejéig 1907. évi április hó 3-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felül foglalt és 1004 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló, 1 koezi, hordók, kád, butor és ágynemű nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a bajai kir. járásbíróóság 1907. évi V. 329/3. számú végzése folytán, 8035 kor. tőke-követelés, ennek 1906. évi december hó 30-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 160 kor. 30 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Szeremlén, végrehajtást szenvedettek lakásán leendő megtartására 1907. évi május hó 6-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előírt végrehajtás ingóságokat mások is le- és felül foglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Baján, 1907. évi április hó 19. napján.

Xoránszky László,
kir. bír. végrehajtó.

Hirdetmény.

A „Bajai Kereskedelmi és Jparbank” ezenel közhírré teszi, hogy az igazgatóságnak egy főnyereménynek hovaforodítása iránti, a folyó évi április hó 28-án megtartandó rendkívüli közgyűlés elé terjesztendő javaslata 1907. évi április hó 21-től kezdve, a hivatalos órák alatt az intézetnek hivatalos helyiségében megtekinthető.

Kőszeg

Szanatorium és
vizgyógyintézet,

gyönyörű fekvés, nagy fenyves park, szép sétahelyek, villamvilágítás. — Priesnitz- és Kneipprendszer. Massage, vilanyozás, hízoló kúra, lég- és napfürdő, szén-savas fürdő. Forrólékészítők. Kitűnő ellátás. Lakás, vizkúra és orvosi gyógykezelés napi 9—12 korona. Prospektus ingyen.

3761/1907. tkv. szám.

Árverési hirdetmény.

A bajai kir. telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az árverést dr. Klónáncz György bajai ügyvéd által képviselt M. kir. államkincstárnak, kik. Müller Erzsébet, Magdolna, József, Pál és Mátyás bajai lakosok elleni végrehajtási ügyében, 251 K 28 f. tőke, ennek és pedig 224 korona 80 fillér után 1901. április hó 3-ig lejárt 15 korona, ezidőponttól tovább járó 5% os kamata 26 kor. 48 fillér, 1895. június hó 1-től járó 5% os kamata, 17 korona 40 fillér adóbehajtási illeték és 34 korona 20 fillér eddigi, valamint ezuttal 11 koronában megállapított költségeknek kielégítése végett az 1881. évi 60. t. c. 144. és következő §-ai alapján, a szabadkai kir. törvényszékhez tartozó, a bajai kir. járásbíróóság területén lévő, a bajai 3637. számú betétben, A. I. 1—2. sorszám alatt végrehajtást szenvedettek nevével felvett 4047/1. és 4047/2. hrsz. Istvánmege Téglás-utca 231. ház, udvar és kertre 1752 korona kiküldési árban ezennel elrendeli és annak Baján, a telekkönyvi árverési helyiségben 1907. évi május hó 13-ik napjának d. u. 3 óráját kitűzi, midőn a fennebb körülírt ingatlan a kiküldési áron alul is eladatni fog.

Árverezők a kiküldési ár 10% -át készpénzben vagy óvadékképes papirokban a kiküldött kezéhez tegyék le.

Baja, 1907. április hó 7-én.

Temmer,
kir. járásbíró.

Alapított 1846-ban.

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ-
és
RAJZSZERRAKTÁR.

Az 1900. évi iparkiallításón

aranyéremmel kitüntetve.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET.
DISZKÖNYVKÖTÉSZET.
A „BAJAI HIRLAP” kiadóhivatala.

KOLLÁR A. BAJA,

Báró Eötvös-utca 5. sz. a.

Könyvkereskedésben

nagy raktár a legújabb irodalmi termékek-,
dizsművek-, ifjúsági iratok-, képes
könyvek-, imakönyvek-, minden-
nemű tan- és segédkönyvek-, térké-
pek-, földgömbök és zeneművekből.

Irodai levél- és rajzpapírok,
író- és rajzszerk, vonalzott
üzleti könyvek nagy választékban a legjutányosabb áron beszerezhetők.

Bármely bel- és külföldi hirlapokra és folyóiratokra előfizetések az eredeti áron elfogadotnak.

Hirdetések a BAJAI HIRLAP-ba mérsékelt áron vétetnek fel.

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEM

modern berendezéssel izléssessen állít elő

műveket, folyóiratokat, báli- és lakodalmi meghívókat, eljegyzési kártyákat, névjegyeket, számlákat, levélpapírokat, levélborítékokat, körleveleket, gyászjelentéseket, árjegyzékeket, falragaszokat, stb. fekete és színes nyomással.

Nagy raktár községi, közigazgatási, ügyvédi és egyházi nyomtatványokból.

Bármilyen könyvnyomda munkák a legolcsóbb áron vétetnek fel.

Diszkönyv- kötészetem

Dizsművek, Folyóiratok,
mindennemű könyvek
egyszerű és díszes bekötésére,
továbbá

képkerekek, (Passepartous)
íróaljzatok, stb.

előállítására van berendezve.